

UDC 581.9:582(477)

*Олександр Яковенко*ЛІСОВА РОСЛИННІСТЬ ЛЕСОВИХ «ОСТРОВІВ»
ЧЕРНІГІВСЬКОГО ПОЛІССЯ*Oleksandr Yakovenko*

THE FOREST VEGETATION OF THE CHERNIHIV POLESIE LOESS «ISLANDS»

DOI: 10.58407/bht.3.23.3

АНОТАЦІЯ

Мета роботи. Встановлення синтаксономічного складу та поширення лісової рослинності лесових «островів» Чернігівського Полісся.

Методологія. Матеріали зібрано під час польових досліджень 2008–2021 рр. із використанням геоботаничних методів. Виконано 169 геоботаничних описів. Описи рослинності проводили на площах 400–625 м². Визначали проективне покриття ярусів рослинного угруповання та кожного виду. Угрупування були ідентифіковані та названі згідно публікацій з еколого-флористичної класифікації рослинності.

Наукова новизна. Встановлено синтаксономічний склад лісової рослинності лесових «островів». З'ясовано поширення рослинних угруповань та проведено порівняння репрезентативності класів лісової рослинності лесових «островів» Чернігівського Полісся.

Висновки. Угрупування лісової рослинності лесових «островів» Чернігівського Полісся представлено 15 асоціаціями, які належать до 9 союзів, 6 порядків та 6 класів. Рудеральні лісові нітрофільні угруповання класу *Robinietaea* Jurko ex Nadač et Sofron 1980 сформувалися в місцях протиерозійних посадок лісу в ярах та балках. Значний розвиток яружно-балкової мережі в межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острова» є причиною високої частоти трапляння асоціацій цього класу на його території. Заболочені угруповання чагарників (*Salicetea purpureae* Moog 1958) та дерев (*Alnetea glutinosae* Br.-Bl. et R.Tx. 1943) представлені у заплавах річок та інших знижень рельєфу всіх лесових «островів», але найбільше – в Березнянсько-Менсько-Сосницькому та Ріпкинсько-Чернігівському. Широколистяні ліси збереглися лише у невеликих за площею масивах. Вони представлені переважно угрупованнями, що належать до класів *Carpino-Fagetea sylvaticae* Jakucs ex Passarge 1968, *Quercetea robori-petraeae* Br.-Bl. ex R.Tx. 1943. На лесових «островах» лісостепові соснові ліси класу *Pyrolo-Pinetea sylvestris* Korneck 1974 трапляються рідко. Ці фітоценози трапляються у лісосмугах та штучних насадженнях сосни на території Михайло-Коцюбинського лесового «острова». Седнівсько-Тупичівський та Березнянсько-Менсько-Сосницький лесові «острови» мають подібне синтаксономічне багатство за кількістю асоціацій.

Ключові слова: лесовий «острів», лісова рослинність, Полісся, синтаксономія, фітоценотична різноманітність

ABSTRACT

The purpose of the study. To find out the distribution, syntaxonomic composition and peculiarities of the Chernihiv Polesie loess «islands» forest vegetation.

Methodology. The materials were collected during field research in 2008–2021. The field study of vegetation was carried out using geobotanical methods (169 relevé s). Relevés were carried out on areas of 400–625 m². The projective coverage of plant communities layers and coverage of all the species was noted. The plant communities were identified and named according to publications on the ecological and floristic classification of vegetation.

Scientific novelty. The syntaxonomic composition of the Chernihiv Polesie loess «islands» forest vegetation was established. The plant communities distribution was clarified. The comparison of the forest vegetation classes representation of the loess «islands» in the Chernihiv Polesie was made.

Conclusions. The communities of the Chernihiv Polesie loess «islands» forest vegetation is represented by 15 associations belonging to 9 unions of the 6 orders of the 6 classes. The ruderal forest nitrophilous communities of the *Robinietaea* Jurko ex Nadač et Sofron 1980 class formed in the places of anti-erosion forest plantings in ravines and gullies. The significant development of the ravines and beam network within the Berezna-Mena-Sosnytsia loess «island» is the reason for the high frequency of of this class associations in it territory. The wetland communities of shrubs (*Salicetea*

purpureae Moor 1958) and trees (*Alnetea glutinosae* Br.-Bl. et R.Tx. 1943) are present in the rivers floodplains and other lower terrain of all loess «islands», but most of all - on the territory of the Berezna-Mena-Sosnytsia and Ripky-Chernihiv loess «islands». The broad-leaved forests are preserved only in small massifs. They are mainly represented by plant communities belonging to the *Carpino-Fagetea sylvaticae* Jakucs ex Passarge 1968 and *Quercetea robori-petraeae* Br.-Bl. ex R.Tx. 1943 classes. The forest-steppe pine forests of the *Pyrolo-Pinetea sylvestris* Korneck 1974 class rarely occur on loess «islands». These phytocenoses occupy forest strips and artificial pine plantations on the site of felled broad-leaved forests. In general, the lowest number of the forest vegetation associations is recorded on the territory of the Mykhailo-Kotsyubinsky loess «island». The Sedniv-Tupychiv and Berezna-Mena-Sosnytsia loess «islands» have a similar syntaxonomic richness (the associations number).

Key words: forest vegetation, loess «island», phytocenotic diversity, Polesie, syntaxonomy

Постановка проблеми

Лесові «острови» Чернігівського Полісся – це ландшафтні комплекси з лісостеповими рисами. Вони тут трапляються фрагментарно. Серед всіх ландшафтів Чернігівського Полісся вони вирізняються більшою трансформованістю, значною сільськогосподарською освоєністю і невеликими площами лісових територій. Досліджувана територія належить до територій, де на місці зведених суцільних лісів тривалий історичний час розвивалося землеробство. Ще в післяльодовиковий період на території лесових «островів» переважали широколистяні ліси, а на сьогодні тут зустрічаються лише невеликі ділянки лісів, які ростуть переважно по схилах долин, балок і ярів (Lukash et al., 2018).

Загалом лісова рослинність Чернігівського Полісся вивчена досить добре (Lukash, 1997; Andrienko, 2006; Lukash, 2008; Andrienko (Ed), 2013; Lukash & Merkulov, 2023 та інші). Ці роботи присвячені типології, класифікації та різноманіттю лісової рослинності переважно поліських ландшафтів. Еколого-фітоценотичні особливості чагарникових фітоценозів наведено для крейдяних відслонень лесових «островів» Новгород-Сіверського Полісся (Lukash, 2019). В межах лесових «островів» Чернігівського Полісся були проведені дослідження сучасного стану рослинності (Lukash, 2018). У цій роботі, зокрема, аналізуються антропогенні зміни рослинності за рахунок сільськогосподарського використання земель, а також констатується переважання сегетальних рослинних угруповань в межах лесових «островів», наводиться синтаксономічний склад лісової рослинності на рівні класів.

Тому, метою наших досліджень було виявлення максимально повного синтаксономічного складу та поширення лісової рослинності лесових «островів» Чернігівського Полісся.

Матеріали та методи досліджень

В основу аналізу лісової рослинності покладено 169 стандартних геоботанічних описів, виконаних автором протягом 2008 – 2021 рр. Описи рослинності проводили на площах 400–625 м². Визначали проективне покриття ярусів рослинного угруповання та кожного виду. Діапазони проективного покриття переведено у наступну бальну шкалу: «+» – до 1%, 1 – 1–5 %, 2 – 6–15 %, 3 – 16–25 %, 4 – 26–50 %, 5 – > 50 %. Ідентифікували синтаксони, використовуючи визначник рослинних угруповань (Matuszkiewicz, 2019) та Український геоботанічний сайт (The forest vegetation, n.d.). Назви синтаксонів союзів й вище наведені за Mucina et al. (2016). Назви таксонів наведені за даними енциклопедичного інтернет-проєкту World Flora Online (WFO, 2023).

Результати та їх обговорення

На лесових «островах» Чернігівського Полісся лісова рослинність поширена в межах лісовкритих земель лісгоспів, лісосмуг, вздовж доріг, заплав річок, западин (блюдець). Також представлена у вигляді самосійних лісів, протиерозійних насаджень і деревної рослинності населених пунктів.

За період 2000–2022 рр. на лесових «островах» відбулося незначне збільшення площ лісів за рахунок заростання узлісь і покинутих сільськогосподарських угідь. Загальна лісистість лесових «островів» Чернігівського Полісся станом на 2022 р. становить 8,9 %. Відсоткові значення лісистості для лесових «островів» наступні:

Михайло-Коцюбинського – 12,13 %,
Ріпкинсько-Чернігівського – 6,85 %,
Седнівсько-Тупичівського – 6,36 %,
Березнянсько-Менсько-Сосницького – 9,7 % (Yakovenko, 2023).

У складі лісової рослинності лесових «островів» Чернігівського Полісся виділено 15 синтаксонів рангу асоціацій, які належать до 9 союзів, 6 порядків та 6 класів.

Синтаксономічний склад лісової рослинності лесових «островів» є таким:
 Клас *Salicetea purpureae* Moor 1958
 Порядок *Salicetalia purpureae* Moor 1958
 Союз *Salicion albae* Soo 1951
 Ас. *Populetum albae* Br.-Bl. 1931
 Ас. *Salicetum triandro-viminalis* Lohmeyer 1952
 Ас. *Salicetum albo-fragilis* R. Tx. 1955
 Клас *Alnetetea glutinosae* Br.-Bl. Et Tx. ex Westhoff et al. 1946
 Порядок *Alnetalia glutinosae* Tx. 1937
 Союз *Alnion glutinosae* Malcuit 1929
 Ас. *Carici elongatae-Alnetum* W.Koch 1926 ex Tx. 1931
 Ас. *Ribeso nigri-Alnetum* Sol.-Gorn.(1975) 1987
 Клас *Carpino-Fagetea sylvaticae* Jakucs ex Passarge 1968
 Порядок *Carpinetalia betuli* P. Fukarek 1968
 Союз *Carpinion betuli* Issler 1931
 Ас. *Stellario holosteaе-Carpinetum betuli* Oberd.1957
 Ас. *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* Tracz. 1962
 Союз *Quercu roboris-Tilion cordatae* Solomeshch et Laivins ex Bulokhov et Solomeshch in Bulokhov et Semenishchenkov 2015
 Ас. *Mercurialo perennis-Quercetum roboris* Bulokhov et Solomeshch 2003
 Клас *Quercetea robori-petraeae* Br.-Bl. ex R.Tx. 1943
 Порядок *Quercetalia roboris* R.Tx. 1931
 Союз *Agrostio-Quercion petraeae* Scamoni et Passarge 1959
 Ас. *Quercu-Pinetum* (W.Matuszkiewicz 1981) J.Matuszkiewicz 1988
 Клас *Pyrolo-Pinetea sylvestris* Korneck 1974
 Порядок *Festuco-Pinetalia sylvestris* Passarge 1968
 Союз *Festuco-Pinion sylvestris* Passarge 1968
 Ас. *Calamagrostio arundinaceae-Pinetum sylvestris* Shevchyk et V.Sl. 1996
 Клас *Robinetea Jurko* ex Hadač et Sofron 1980
 Порядок *Chelidonio-Robinietalia pseudoacaciae* Jurko ex Hadač et Sofron 1980
 Союз *Balloto nigrae-Robinion pseudoacaciae* Hadač et Sofron 1980
 Ас. *Elytrigio repentis-Robinietum* Smetana 2002
 Союз *Chelidonio majoris-Robinion pseudoacaciae* Hadač et Sofron ex Vitkova in Chytry 2013
 Ас. *Galio aparines-Robinietum* Scepka 1982
 Ас. *Chelidonio-Robinietum* Jurko 1963
 Ас. *Sambuco nigrae-Robinietum* Scepka 1982

Союз *Chelidonio-Acerion negundo* L. Ishbirdin et A. Ishbirdin 1989
 Ас. *Chelidonio-Aceretum negundi* L. Jshbirdina et A. Jshbirdin 1989
 Ґрунтоутворюючими породами лесових «островів» є переважно лесовидні суглинки і лес, які в периферійній частині змінюються водно-льодовиковими відкладами пісків і давньоалювіальними пісками на річкових терасах (Hlibko, 1955). Заплави річок сформовані алювіальними відкладами. На лесах і лесовидних суглинках утворилися сірі, темно-сірі опідзолені ґрунти, чорноземи опідзолені, чорноземи неглибокі малогумусні, лучно-чорноземні ґрунти. Дерново-підзолисті ґрунти сформувалися на легких водно-льодовикових і давньоалювіальних відкладах. В западинах і ярах лесових «островів» поширені відповідно лучні і дернові ґрунти. Саме така різноманітність ґрунтів і виявляє едафічну зумовленість лісової рослинності лесових «островів» Чернігівського Полісся (рис. 1).
 Заболочені угруповання чагарників (*Salicetea purpureae*) та дерев (*Alnetea glutinosae*) поширені у заплавах річок та знижень рельєфу (в западинах, суфозіях).
 Клас *Salicetea purpureae* представлений союзом *Salicion albae*. Це угруповання заплавної прируслових і притерасних вербових і тополевих лісів і чагарників на слабо-задернованих піщано-мулистих і піщаних ґрунтах з близьким заляганням до поверхні прісних ґрунтових вод (The forest vegetation, n.d.). В межах лесових «островів» Чернігівського Полісся трапляються три асоціації: *Populetum albae*, *Salicetum triandro-viminalis* і *Salicetum albo-fragilis* (табл. 1). Зазначені угруповання найбільше представлені на території Березнянсько-Менсько-Сосницького (табл. 1, описи 7–9, 10–13, 16–17, 23–25), Ріпкинсько-Чернігівського (табл. 1, описи 5–6, 20–22) і Седнівсько-Тупичівського (табл. 1, описи 1–4, 14–15, 18–19) лесових «островів». Це пов'язано з більш розвинутою гідрологічною мережею на цих «островах».
 Клас *Alnetetea glutinosae* представлений союзом *Alnion glutinosae* і двома асоціаціями (*Carici elongatae-Alnetum*, *Ribeso nigri-Alnetum*) (табл. 2). Це угруповання чорновільхових лісових боліт притерасної частини заплави річок з мулисто-торф'янистими ґрунтами з недостатньою аерацією (The forest vegetation, n.d.). Таксони союзу трапляються у семи описах

(табл. 2, описи 1–4 і 7–9) з Седнівсько-Тупичівського лесового «острову», п'яти описах (табл. 2, описи 5–6 і 23–25) Ріпкинсько-Чернігівського лесового «острову», десяти (табл. 2, описи 10–11, 12–15 і 16–19) Березнянсько-Менсько-Сосницького і лише двох (табл. 2, описи 20–22) в межах Михайло-Коцюбинського. Це пов'язано з більшим поширенням на території Седнівсько-Тупичівського, Ріпкинсько-Чернігівського і

Березнянсько-Менсько-Сосницького лесових «острови» заболочених ділянок і торф'янистих ґрунтів. Седнівсько-Тупичівський і Ріпкинсько-Чернігівський межують з болотним масивом «Замглай», а перший ще й з заболоченою заплавою р. Крюкова. В межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острову» проходить заболочена заплава р. Мена.

Рис. 1. Відслонення четвертинних відкладів лесових «островів» під різними лісовими угрупованнями (а – ас. *Quercus-Pinetum* (W.Matuszkiewicz 1981) J. Matuszkiewicz 1988 на дерново-підзолистих ґрунтах; б – ас. *Chelidonio-Robinetum* Jurko 1963 на темно-сірих ґрунтах; в – ас. *Stellario holosteaе-Carpinetum betuli* Oberd.1957 на сірих ґрунтах)

Клас *Carpino-Fagetea sylvaticae* представлений двома союзами (*Carpinion betuli*, *Quercus roboris-Tilion cordatae*) і трьома асоціаціями.

Союз *Carpinion betuli* в межах лесових «островів» Чернігівського Полісся налічує дві асоціації (*Stellario holosteaе-Carpinetum betuli*, *Tilio cordatae-Carpinetum betuli*). До них відносяться грабові й грабово-дубові ліси на сірих опідзолених лісових ґрунтах. В Україні масово поширені у Правобережному Лісостепу і частково заходять в північнозахідну частину Лівобережного Лісостепу, а і на Полісся (The forest vegetation, n.d.).

Асоціація *Stellario holosteaе-Carpinetum betuli* трапляється лише в межах Седнівсько-Тупичівського лесового «острову» в околицях селища Седнів (табл. 3, описи 1–4). Асоціація *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* трапляється також на території Седнівсько-Тупичівського лесового «острову» (табл. 3, описи 5–6) і на Березнянсько-Менсько-

Сосницькому лесовому «острові» (табл. 3, опис 7–10).

Союз *Quercus roboris-Tilion cordatae* представлений однією асоціацією *Mercurialo perennis-Quercetum roboris*. До цього союзу відносять кленово-липово-дубові та липово-дубові ліси на схилах балок і річкових долин Східної Європи. В Україні угруповання союзу поширені переважно у Лівобережному Лісостепу. Для асоціації *Mercurialo perennis-Quercetum roboris* характерні вирівняні, помірно зволожені ділянки з дерновопідзолистими лісовими ґрунтами (The forest vegetation, n.d.). Ця асоціація в межах лесових «островів» Чернігівського Полісся трапляється дуже обмежено (5 описів) (табл. 3, описи 11–15) в межах Михайло-Коцюбинського (табл. 3, описи 11–12, 15) і частково Ріпкинсько-Чернігівського лесових «островів» (табл. 3, описи 13–14).

Обмеженість і фрагментарність поширення угруповань класу *Carpino-Fagetea sylvaticae* пов'язано з привабливістю сірих лісових

ґрунтів ділянок їх біотопів для сільсько-господарської діяльності.

Клас *Pyrolo-Pinetea sylvestris* в межах лесових «островів» Чернігівського Полісся представлений союзом *Festuco-Pinion sylvestris* і однією асоціацією (*Calamagrostio arundinaceae-Pinetum sylvestris*) (табл. 4). До угруповань цього класу відносяться лісостепові соснові ліси і на лесових «островах» Чернігівського Полісся вони трапляються рідко. Ці фітоценози знаходяться у лісосмугах та штучних насадженнях сосни віком 50–60 років на місці вирубаних широколистяних лісів (Lukash, 2018).

Асоціація *Calamagrostio arundinaceae-Pinetum sylvestris* частіше трапляється на двох лесових «островах»: Михайло-Коцюбинському (табл. 4, описи 6–8, 12–15) і Ріпкинсько-Чернігівському (табл. 4, описи 1–5, 16–17, 20). Для Седнівсько-Тупичівського і Березнянсько-Менсько-Сосницького лесових «островах» зафіксовано по дві локалізації (табл. 4, описи 10–11 і 18–19 відповідно).

Клас *Quercetea robori-petraeae* представлений союзом *Agrostio-Quercion petraeae* асоціацією *Quercu-Pinetum*. До цих угруповань відносяться ацидофільні сосново-дубові ліси бореальної зони Східної Європи (The forest vegetation, n.d.). Угруповання асоціації *Quercu robori-Pinetum* на лесових «островах» Чернігівського Полісся поширені досить рідко і фрагментарно. Ділянки асоціації частіше трапляються в межах Ріпкинсько-Чернігівського лесового «острова» (табл. 5, описи 1–4, 6–11). Ці ділянки приурочені переважно до долини ріки Стрижень, що повністю знаходиться в межах лесового «острова» (околиці сіл Товстоліс, Березанка, Полуботки; між селами Деснянка, Халявин). Для Седнівсько-Тупичівського лесового «острова» зафіксовано два описи (табл. 5, опис 14) на околицях с. Макішин (схили до річки Снов). На Михайло-Коцюбинському лесовому «острові» трапляється на околицях околиці с. Михайло-Коцюбинське (табл. 5, опис 13). В межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острова» трапляється між селами Лозове, Чорнотичі (табл. 5, описи 15–16).

Фрагментарність поширення угруповань класу *Quercetea robori-petraeae* також пов'язана давнім використанням ділянок широколистяних лісів у сільському господарстві (Lukash, 2018).

Клас *Robinetea* в межах лесових «островів» представлений трьома союзами *Balloto nigrae-Robinion pseudoacaciae*, *Chelidonio majoris-Robinion pseudoacaciae* і *Chelidonio-Acerion negundo*.

Союз *Balloto nigrae-Robinion pseudoacaciae* представлений асоціацією *Elytrigio repentis-Robiniatum*. Це штучні насадження *Robinia pseudoacacia* на верхівках схилів з еродованими суглинистими ґрунтами, часто із значним вмістом карбонатів (The forest vegetation, n.d.). Угруповання асоціації трапляються найбільше на Березнянсько-Менсько-Сосницькому лесового «острова» переважно в межах відокремленої невеликої ділянки лесового «острову» з центром с. Чорнотичі (табл. 6, описи 1–8) і частково поблизу сел. Березне (табл. 6, описи 9–10) і Ріпкинсько-Чернігівського (табл. 6, описи 11–22). В межах Седнівсько-Тупичівського лесового «острова» трапляється поблизу с. Лашуки Чернігівського р-ну (табл. 6, описи 23–25).

Союз *Chelidonio majoris-Robinion pseudoacaciae* представлений трьома асоціаціями *Galio aparines-Robiniatum*, *Chelidonio-Robiniatum* і *Sambuco nigrae-Robiniatum*. Це штучні насадження *Robinia pseudoacacia* L. на доволі багатих середньозволожених і сухих чорноземоподібних та суглинистих ґрунтах (The forest vegetation, n.d.).

Асоціація *Galio aparines-Robiniatum* трапляється між селищем Седнів і с. Макішин, Чернігівський р-н (Седнівсько-Тупичівський лесовий «острів», табл. 7, описи 1–3) і також в межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острова» (ділянка лесового «острову» з центром с. Чорнотичі, табл. 7, описи 4–9).

Асоціація *Chelidonio-Robiniatum* трапляється в околицях с. Петрушин (Ріпкинсько-Чернігівський лесовий «острів», табл. 7, описи 10–12), між селами Тупичів, Великий Листвен (Седнівсько-Тупичівський лесовий «острів», табл. 7, описи 13–15) і також в межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острова» (околиці с. Городище Корюківського району, табл. 7, описи 16–18).

Асоціація *Sambuco nigrae-Robiniatum* трапляється більше в межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острова» (табл. 7, описи 19–22) і також Седнівсько-Тупичівського лесового «острова» (табл. 7, описи 23–25).

Союз *Chelidonio-Acerion negundo* представлений однією асоціацією *Chelidonio-Aceretum negundi*. Сюди відносяться синантропні деревно-чагарникові угруповання за участю *Acer negundo* L. (The forest vegetation, n.d.). В межах лесових «островів» Чернігівського Полісся угруповання асоціації поширені повсюдно, переважно в лісосмугах вздовж доріг та між полів. В межах Седнівсько-Тупичівського лесового «острова» трапляються між селами Куликівка, Макішин (табл. 8, описи 1–4). В межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острова» зафіксовано 11 описів (табл. 8, описи 5–13, 16–17). Для Ріпкинсько-Чернігівського лесового «острова» – між селами Роїще, Великі Осняки (табл. 8, описи 14–15) і три описи – для Михайло-Коцюбинського (табл. 8, описи 18–20).

Рудеральні лісові нітрофільні угруповання класу *Robinetea* на лесових «островах»

Чернігівського Полісся сформувалися в місцях протиерозійних посадок лісу в ярах та балках. Саме значний розвиток яружно-балкової мережі в межах Березнянсько-Менсько-Сосницького лесового «острова» пояснює високу частоту трапляння тут асоціацій класу *Robinetea*.

Загалом найменшу кількість асоціацій лісової рослинності спостерігаємо на території Михайло-Коцюбинського лесового «острова». Для двох лесових «островів» (Седнівсько-Тупичівського і Березнянсько-Менсько-Сосницького) кількість асоціацій – приблизно однакова (14 і 13 відповідно). Для Ріпкинсько-Чернігівського лесового «острова» фіксуємо синтаксономічну різноманітність лісової рослинності на рівні 9 асоціацій (табл. 1).

Таблиця 1

Синтаксономічна різноманітність класів лісової рослинності
(кількість асоціацій)

Клас рослинності	Михайло-Коцюбинський	Ріпкинсько-Чернігівський	Седнівсько-Тупичівський	Березнянсько-Менсько-Сосницький
<i>Salicetea purpureae</i>	0	2	3	3
<i>Alnetetea glutinosae</i>	1	2	2	2
<i>Carpino-Fagetea sylvaticae</i>	0	0	2	
<i>Pyrolo-Pinetea sylvestris</i>	1	1	1	1
<i>Quercetea roboretica</i>	1	1	1	1
<i>Robinetea</i>	1	3	5	5
Всього	4	9	14	13

Такі відмінності у синтаксономічній різноманітності лісової рослинності є наслідком нерівномірного антропогенного впливу, різноманіття ландшафтних комплексів і відмінностей в загальній площі територій лесових «островів» Чернігівського Полісся. Михайло-Коцюбинський лесовий «острів» є найменшим, він не вирізняється видовим різноманіттям ландшафтів і є найбільш трансформованим.

Березнянсько-Менсько-Сосницький є найбільшим серед «островів» і разом з Седнівсько-Тупичівським лесовим «островом» має достатню різноманітність ландшафтів (від заплавних до межирічних, яружно-балкових).

Таблиця 1

Фітоценотична характеристика угруповань союзу *Salicion albae* Soo 1951

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		
Площа [m ²]	440	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400		
Чагарниковий ярус [%]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85	85	85	85	85	95	75	70	90	90	90		
Синтаксони	1									2							3										
D.s. Ass. Populetum albae Br.-Bl. 1931	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Populus alba</i> L.	3	2	4	1	+	2	+	2	3	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Populus nigra</i> L.	+	1	2	+	2	1	1	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
D.s. Ass. Salicetum triandro-viminalis Lohmeyer 1952	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Salix triandra</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	1	2	2	2	1	+	1	2	·	·	·	·	·	·	·	·		
D.s. Ass. Salicetum albo-fragilis R. Tx. 1955	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Salix alba</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	2	3	3	1	1	2	2	1
D.s. All. Salicion albae Soo 1951	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Calystegia sepium</i> (L.) R. Br.	+	+	·	1	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	1	+		
<i>Rubus caesius</i> L.	·	+	+	+	·	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
<i>Symphytum officinale</i> L.	+	+	·	+	+	+	+	1	+	+	+	+	+	1	1	+	+	+	1	+	+	1	+	+	+		
<i>Urtica dioica</i> L.	2	·	2	3	1	1	2	+	2	1	3	+	2	2	2	1	3	2	1	1	1	1	+	2	3		
D.s. Cl. Salicetea purpureae Moor 1958, O. Salicetalia purpureae Moor 1958	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Amorpha fruticosa</i> L.	·	·	+	·	·	·	+	·	·	+	·	+	+	·	·	+	·	+	·	+	·	·	·	+	·		
<i>Salix fragilis</i> L.	+	·	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
<i>Salix purpurea</i> L.	+	+	·	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
<i>Stachys palustris</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
Інші види:	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Ranunculus repens</i> L.	+	·	+	·	+	·	+	+	·	·	+	·	·	+	·	·	·	·	·	+	·	·	+	·	+		
<i>Bidens frondosa</i> L.	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	+	·	+	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Cirsium arvense</i> (L.) Scop.	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	·	·	+	·		
<i>Echinocystis lobata</i> Torr. & A.Gray	+	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	·	·	·	·	·	·	·		
<i>Taraxacum officinale</i> F.H.Wigg.	·	·	·	+	·	+	·	·	+	·	·	·	+	·	+	·	·	·	·	·	·	+	+	·	+		
<i>Poa trivialis</i> L.	+	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	·	·	·	·		

Продовження табл. 1

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
<i>Acer negundo</i> L.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	
<i>Euonymus europaeus</i> L.	+	.	+	+	.	.	.	.	+	+	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Polygonum hydropiper</i> L.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	
<i>Lycopus europaeus</i> L.	.	.	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Glechoma hederacea</i> L.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	
<i>Rumex confertus</i> Willd.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	
<i>Equisetum arvense</i> L.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	
<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Steud.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	
<i>Galium aparine</i> L.	+	.	+	.	+	.	.	.	+	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Plantago major</i> L.	+	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	
<i>Achillea millefolium</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Potentilla anserina</i> L.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	
<i>Geum urbanum</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	+	+	+	+	+	+	+	+	.	+	.	+	.	.	
<i>Poa annua</i> L.	+	+	.	+	+	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Stenactis annua</i> (L.) Cass. ex Less.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	
<i>Arctium lappa</i> L.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.
<i>Artemisia vulgaris</i> L.	+	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.
<i>Carduus crispus</i> L.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Conium maculatum</i> L.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Dactylis glomerata</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	+	.	+	+	+	+	
<i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski	+	.	+	+	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Lamium album</i> L.	+	.	.	+	.	+	+	.	.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Lysimachia vulgaris</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.
<i>Poa pratensis</i> L.	+	+	.	+	.	.	+	.	.	+	+	.	+	.	+	+	.	.	.	.	.	.	+	.	+	+
<i>Rhamnus cathartica</i> L.	.	+	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.

Синтаксони: 1 – *Populetum albae* Br.-Bl. 1931, 2 – *Salicetum triandro-viminalis* R. Tx. 1955, 3 – *Salicetum albo-fragilis* R. Tx. 1955

Місцезнаходження описів: 1–4 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Макішин; 5–6 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Роїще, Халявин; 7–9 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Степанівка, Дягова; 10–11 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Городище, Синявка; 12–13 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Данилівка, Величківка; 14–15 – Чернігівський р-н, між селами Великий Листвен, Смичин; 16–17 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, околиці с. Лави; 18–19 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Івашківка; 20–22 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Кисилівка; 23–25 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Покровське, Слобідка.

Дата: 1–4, 14–15 – 16.07.2008; 5–6 – 20.06.2009; 7–9, 10–11 – 06.07.2010; 12–13, 20–22 – 18.07.2013; 16–17 – 23.06.2010; 18–19 – 17.07.2012; 23–25 – 21.07.2013.

Автор описів: О. Яковенко

Таблиця 2

Фітоценотична характеристика угруповань союзу *Alnion glutinosae* Malcuit 1929

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Площа [м ²]	400	400	450	400	400	430	480	400	430	450	450	400	400	400	430	450	450	400	400	430	400	400	400	450	400
Чагарниковий ярус [%]	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85	85	85	85	85	95	75	70	90	90	90
Синтаксони	1											2													
D.s. Ass. Carici elongatae-Alnetum W.Koch 1926 ex Tx. 1931																									
<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn.	2	2	1	+	1+	2	2	1	2	3	2	·	+	·	·	+	·	·	+	·	·	+	·	+	·
<i>Calamagrostis canescens</i> (Weber) Roth	+	+	+	+	+	1	+	1	1	+	1	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Carex elongata</i> L.	1	1	+	1	1	+	1	1	+	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Lycopus europaeus</i> L.	+	+	1	+	+	1	+	+	1	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Lysimachia vulgaris</i> L.	1	+	+	2	1	+	+	+	1	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
D.s. Ass. Ribeso nigri-Alnetum Sol.-Gorn.(1975) 1987																									
<i>Ribes nigrum</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	2	1	2	+	+	1	+	1	2	2	+	+	2
<i>Myosoton aquaticum</i> (L.) Moench	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Padus avium</i> Mill.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	1	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Carex acutiformis</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+	+	+	+
<i>Iris pseudacorus</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+
<i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
D.s. All. Alnion glutinosae Malcuit 1929,																									
<i>Filipendula denudata</i> (J.Presl & C.Presl) Fritsch	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Geum rivale</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Humulus lupulus</i> L.	+	·	·	+	·	·	·	+	·	·	+	·	+	·	·	+	·	·	·	+	·	+	·	·	·
<i>Padus avium</i> Mill.	·	·	+	·	+	·	·	·	+	+	·	·	·	·	+	·	·	+	·	·	+	·	+	·	+
<i>Solanum dulcamara</i> L.	+	+	+	+	·	+	+	+	·	+	+	+	1	·	+	+	·	+	+	+	+	+	·	+	·
<i>Thelypteris palustris</i> (A. Gray) Schott	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	+	+	·	·	·	·	+	·	+	·	·
<i>Urtica dioica</i> L.	1	+	1	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+	2	+	+
D.s. Cl. Alnetea glutinosae Br.-Bl. Et Tx. ex Westhoff et al. 1946, O. Alnetalia glutinosae Tx. 1937,																									
<i>Angelica sylvestris</i> L.	·	·	+	+	·	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	·	+	+	+	+	+	+

Продовження табл. 2

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
<i>Frangula alnus</i> Mill.	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	·	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Galium elongatum</i> C.Presl	+	·	·	+	+	+	·	+	+	+	+	·	+	·	+	+	·	·	+	+	+	+	·	+	+
<i>Salix aurita</i> L.	+	+	+	·	+	·	+	+	·	+	·	+	+	·	+	+	·	·	+	+	+	+	·	+	·
<i>Salix cinerea</i> L.	·	·	+	·	+	·	+	+	·	+	·	+	+	·	+	+	+	+	+	·	·	+	·	+	·
<i>Salix pentandra</i> L.	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	·	·	+	+	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+
Інші види:																									
<i>Juncus effusus</i> L.	·	·	+	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Filipendula denudata</i> (L.) Maxim.	·	·	·	·	+	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	+	·
<i>Lythrum salicaria</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	·	+	·
<i>Majanthemum bifolium</i> (L.) F.W.Schmidt	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	+	·
<i>Ranunculus repens</i> L.	·	·	·	·	·	+	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	+	·	·	·	·	·
<i>Caltha palustris</i> L.	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	+
<i>Glechoma hederacea</i> L.	+	·	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	·	·	·	+	+	+	+	·	·	·	+	·	·
<i>Galium palustre</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+
<i>Galium aparine</i> L.	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+
<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Steud.	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	+	·	·	+	·	·	·	·
<i>Poa palustris</i> L.	+	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Rubus caesius</i> L.	·	·	+	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+
<i>Scirpus sylvaticus</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+
<i>Anemone nemorosa</i> (L.) Holub	·	+	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	+	·	·	+	·
<i>Betula pendula</i> Roth	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	+	·	·	·
<i>Lysimachia nummularia</i> L.	·	+	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·
<i>Milium effusum</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	+	+
<i>Chelidonium majus</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	+	+	·
<i>Geum urbanum</i> L.	+	+	+	+	+	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	·	·	+

Синтаксони: 1 – *Carici elongatae-Alnetum* W.Koch 1926 ex Tx. 1931, 2 – *Ribeso nigri-Alnetum* Sol.-Gorn.(1975) 1987

Місцезнаходження описів: 1-4 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Тупичів; 5-6 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Роїще, Халявин; 7-9 – Чернігівський р-н, між селами Великий Листвен, Смичин; 10-11 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Городище, Синявка; 12-15 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Данилівка, Величківка; 16-19 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, околиці с. Лави; 20 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, с. Рудка; 21 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Селянська Слобода, 22 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Івашківка; 23-25 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Петрушин.

Дата: 1-4 – 14.07.2011; 5-6 – 20.06.2009; 7-9 – 3.07.2018; 10-11 – 19.07.2014; 12-15 – 9.07.2012; 16-19 – 23.06.2010; 20 – 14.07.2019, 21-22 – 5.07.2016, 23-25 – 15.07.2011.

Автор описів: О. Яковенко

Таблиця 3

Фітоценотична характеристика угруповань союзів *Carpinion betuli* Issler 1931,
Quercus roboris-Tilio cordatae Solomeshch et Laivins ex Bulokhov et Solomeshch in Bulokhov et Semenishchenkov 2015

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Площа [m ²]	440	420	420	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Чагарниковий ярус [%]	25	20	30	20	20	25	20	10	15	10	25	25	20	25	15
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85
Синтаксони	1				2						3				
D.s. Ass. Stellario holosteae-Carpinetum betuli Oberd.1957															
<i>Asarum europaeum</i> L.	+	+	1	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Campanula trachelium</i> L.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Carpinus betulus</i> L.	+	+	1	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Galium sylvaticum</i> L.	.	1	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Hepatica nobilis</i> Schreb.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Lathyrus vernus</i> (L.) Bernh.	+	+	+	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Melica nutans</i> L.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Pulmonaria officinalis</i> L.	+	1	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Stellaria holostea</i> L.	+	1	1	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
D.s. Ass. Tilio cordatae-Carpinetum betuli Tracz. 1962															
<i>Anemone nemorosa</i> (L.) Holub	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Lamium galeobdolon</i> (L.) L.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Maianthemum bifolium</i> (L.) F.W.Schmidt	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Quercus robur</i> L.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Tilia cordata</i> L.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
D.s. All. Carpinion betuli Issler 1931															
<i>Acer campestre</i> L.	+	.	+	.	+	+	+	.	+	+	.	.	.	.	.
<i>Actaea spicata</i> L.	1	+	+	+	+	+	+	1	+	+	.	.	.	.	.
<i>Anemone ranunculoides</i> L.	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth	+	.	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Brachypodium sylvaticum</i> (Huds.) P.Beauv.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Carex pilosa</i> Scop.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Circaea lutetiana</i> L.	.	.	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Dactylis glomerata</i> L.	.	.	+	.	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott	+	+	+	.	+	.	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Euonymus europaea</i> Franch.	+	+	+	+	+	.	+	.	.	+	.	+	.	+	.
<i>Galium intermedium</i> Schult.	+	+	+	+	+	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.

Продовження табл. 3

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>Galium odoratum</i> (L.) Scop.	+	+	+	+	·	·	+	·	·	+	·	·	·	·	·
<i>Lilium martagon</i> L.	+	+	·	+	·	1	+	+	·	+	·	·	·	·	·
<i>Lysimachia nummularia</i> L.	+	·	·	+	·	+	·	+	+	+	·	·	·	·	·
<i>Maianthemum bifolium</i> (L.) F.W.Schmidt	·	+	·	+	·	+	·	+	+	+	·	·	·	·	·
<i>Melampyrum nemorosum</i> L.	+	+	·	+	+	+	·	+	+	+	·	·	·	·	·
<i>Milium effusum</i> L.	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	·	·	·	·	·
<i>Paris quadrifolia</i> L.	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	·	·	·	·	·
<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	·	·	·	·
<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	·	·	·	·	·
<i>Ranunculus cassubicus</i> L.	+	·	·	·	·	+	+	·	+	+	·	·	·	·	·
<i>Ulmus glabra</i> Huds.	+	+	+	+	+	+	1	+	·	+	·	·	·	·	·
<i>Veronica chamaedrys</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	·	·	·	·
<i>Viola hirta</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	·	·	·	·
D.s. Ass. Mercurialo perennis-Quercetum roboris Bulokhov et Solomeshch 2003															
<i>Acer platanoides</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Aegopodium podagraria</i> L.	+	·	+	+	·	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+
<i>Convallaria majalis</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Corylus avellana</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Padus avium</i> Mill.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Rubus saxatilis</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
D.s. All. Quercu roboris-Tilion cordatae Solomeshch et Laivin's ex Bulokhov et Solomeshch in Bulokhov et Semenishchenkov 2015															
<i>Acer tataricum</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Anthriscus sylvestris</i> (L.) Hoffm.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Euonymus europaea</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Mercurialis perennis</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Milium effusum</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Paris quadrifolia</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Scrophularia nodosa</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Stachys sylvatica</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
<i>Ulmus laevis</i> Pall.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	+	+	+
D.s. Cl. Carpino-Fagetea sylvaticae Jakucs ex Passarge 1968, O. Carpinetalia betuli P. Fukarek 1968															
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+

Продовження табл. 3

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>Allium ursinum</i> L.	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	·	·	+	+
<i>Circaea Lutetiana</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	·	·	+	+
<i>Corydalis cava</i> (L.) Schweigg. & Körte	+	+	+	+	+	+	+	·	+	·	+	+	+	+	+
<i>Epilobium montanum</i> L.	·	·	+	1	+	+	+	+	+	·	+	·	+	+	·
<i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	·	·	+	+	+	+	1	+	+	·	+	·	+	+	·
<i>Euonymus verrucosa</i> Franch.	·	·	+	1	+	+	+	+	+	·	+	·	+	+	·
<i>Festuca gigantea</i> (L.) Vill.	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	·	+	·	·
<i>Ficaria verna</i> Huds.	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	·	+
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	+	+	1	+	+	+	+	·	1	+	+	+	+	·	+
<i>Gagea lutea</i> (L.) Ker Gawl.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Glechoma hirsuta</i> Waldst. & Kit.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Lathraea squamaria</i> L.	+	+	·	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Poa nemoralis</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+	+	+
<i>Populus tremula</i> L.	+	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Primula veris</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Scilla bifolia</i> L.	+	·	·	·	·	+	+	+	·	+	+	+	·	·	·
<i>Stachys sylvatica</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+
<i>Stellaria nemorum</i> L.	+	+	+	·	+	+	+	+	·	+	+	+	+	·	+
<i>Vinca minor</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+	·	+
Інші види:															
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	·	·	+	·	+	·	·	+	·	·	·	·	·	·	+
<i>Calamagrostis arundinacea</i> (L.) Roth	+	·	·	+	·	·	+	+	+	·	+	+	·	·	·
<i>Betula pendula</i> Roth	+	+	·	+	·	+	·	·	+	+	·	+	+	+	·
<i>Chelidonium majus</i> L.	·	·	+	·	+	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·
<i>Geum urbanum</i> L.	+	+	·	+	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	+

Синтаксони: 1 – *Stellario holosteae-Carpinetum betuli* Oberd.1957, 2 – *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* Tracz. 1962, 3 – *Mercurialo perennis-Quercetum roboris* Bulokhov et Solomeshch 2003

Місцезнаходження описів: 1–4 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, с.Седнів; 5-6 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Седнів, Макішин; 7–10 – Корюківський р-н, між селами Чорнотичі, Кудрівка; 11–12 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Левковичі; 13–14 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Товстоліс; 15 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Жукотки.

Дата: 1–4 – 11.07.2014; 5–6 – 23.06.2010; 7–10 – 7.07.2019; 11–12 – 1.07.2012; 13–14 – 09.07.2017; 15 – 1.07.2012.

Автор описів: О. Яковенко

Таблиця 4

Фітоценотична характеристика угруповань союзу *Festuco-Pinion sylvestris* Passarge 1968

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Площа [m ²]	350	400	450	380	350	430	480	400	430	450	450	360	350	400	430	450	450	360	360	430
Чагарниковий ярус [%]																				
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85	85	85	85	85	95
Синтаксони	1																			
D.s. Ass. Calamagrostio arundinaceae-Pinetum sylvestris Shevchyk et V.Sl. 1996																				
<i>Calamagrostis arundinacea</i> (L.) Roth	1	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	+	+	+	+	1
<i>Poa angustifolia</i> L.	+	2	+	1	1	+	2	+	2	+	+	2	+	1	1	+	2	+	2	1
<i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	2	+	2	+	2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	2	+	+	+	+	+
D.s. All. Festuco-Pinion sylvestris Passarge 1968																				
D.s. O. Festuco-Pinetalia sylvestris Passarge 1968																				
<i>Antennaria dioica</i> (L.) Gaertn.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Asperula tinctoria</i> L.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.
<i>Betula pendula</i> Roth	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Campanula rotundifolia</i> L.	.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.
<i>Carex ericetorum</i> Pollich	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.
<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+
<i>Pinus sylvestris</i> L.	2	2	3	1	3	2	3	1	3	2	3	3	2	2	2	1	3	1	+	3
<i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.
<i>Thymus serpyllum</i> L.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	+	.	.	.	.	.
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medik.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viola rupestris</i> L.	.	.	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
D.s. Cl. Pyrolo-Pinetea sylvestris Korneck 1974																				
<i>Calamagrostis epigeios</i> (L.) Roth	+	+	.	.	+	+	.	.	+	.	.	.	+	.	.	+	+	+	+	.
<i>Chamaecytisus ruthenicus</i> (Fisch. ex Wol.) Klásk.	.	.	+	.	+	+	.	.	.	+	.	+	.	.	.	+	+	.	.	.
<i>Koeleria glauca</i> DC.	.	+	.	+	.	+	.	+	+	.	+	.	+	+	+	.	.	.	+	+
<i>Pulsatilla patens</i> L.	+	.	+	.	+	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.
<i>Pulsatilla pratensis</i> Mill.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	.	+	.	.	+	.	.	+
<i>Silene chlorantha</i> Ehrh.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.

Продовження табл. 4

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Інші види:																				
<i>Frangula alnus</i> Mill.	+	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	+	+	·
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	·	·	·	·	+	+	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Convallaria majalis</i> L.	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	+	+	·	·	·	·	·	+
<i>Populus tremula</i> L.	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	+	·	+	·
<i>Rumex acetosella</i> L.	·	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Prunella grandiflora</i> (L.) Turra	+	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·
<i>Silene nutans</i> L.	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	+	·	·

Синтаксони: 1 – *Calamagrostio arundinaceae-Pinetum sylvestris* Shevchyk et V.Sl. 1996

Місцезнаходження описів: 1–3 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Халявин, Роїще; 4–5 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Полуботки; 6 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Михайло-Коцюбинське; 7–8 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Льгівка; 10–11 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Лашуки, Макішин; 12 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Андріївка; 13–15 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Зайці; 16 – м. Чернігів, РЛП Ялівщина; 17 – Чернігівська обл., північні околиці м. Чернігів; 18–19 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селищем Березна і с. Кам'янка; 20 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Малинівка.

Дата: 1–3 – 10.07.2010; 4–5 – 18.06.2019; 6 – 14.07.2018; 7–8 – 9.07.2020; 9 – 9.07.2020; 10–11 – 13.07.2015; 12 – 9.07.2020; 13–15 – 09.07.2013; 16–17 – 19.07.2018; 18–19 – 17.07.2014; 20 – 16.07.2011.

Автор описів: О. Яковенко

Таблиця 5

Фітоценотична характеристика угруповань союзу *Agrostio-Quercion petraeae* Scamoni et Passarge 1959

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Площа [m ²]	440	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400	400
Чагарниковий ярус [%]	25	20	30	30	30	35	10	10	15	20	15	25	20	20	20	15
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85	85
Синтаксони	1															
D.s. Ass. <i>Quercus robori</i> - <i>Pinetum</i> (W.Matuszkiewicz 1981) J.Matuszkiewicz 1988																
<i>Anemone nemorosa</i> (L.) Holub	+	+	·	·	·	+	+	·	·	·	+	·	+	+	·	+
<i>Calamagrostis arundinacea</i> (L.) Roth	+	+	·	·	·	+	+	·	2	+	+	·	·	+	·	·
<i>Carex digitata</i> L.	·	·	1	·	+	·	+	+	·	·	+	·	1	·	+	·
<i>Corylus avellana</i> L.	·	2	·	·	·	2	·	·	·	+	+	·	·	·	+	+
<i>Maianthemum bifolium</i> (L.) F.W.Schmidt	·	·	·	·	·	·	·	·	1	·	·	·	·	+	+	·
<i>Melica nutans</i> L.	·	·	+	1	·	+	+	+	+	+	+	1	·	+	·	·
<i>Oxalis acetosella</i> L.	·	·	+	·	·	+	+	+	+	+	+	·	+	·	+	·
<i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	+	·	·	·	·	·	·	1	·	+	·	·	·	·	·	·
<i>Veronica chamaedrys</i> L.	·	·	·	1	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
D.s. All. <i>Agrostio-Quercion petraeae</i> Scamoni et Passarge 1959																
<i>Fagus sylvatica</i> L.	·	·	1	·	1	+	1	·	1	1	·	1	1	·	+	+
<i>Quercus petraea</i> (Matt.) Liebl.	+	1	+	1	1	1	+	1	1	+	+	1	·	·	+	·
<i>Carpinus betulus</i> L.	·	1	·	1	·	·	1	1	+	1	1	1	1	+	·	·
<i>Hedera helix</i> L.	1	·	·	1	1	1	+	+	·	1	·	·	1	·	+	·
<i>Lonicera periclymenum</i> L.	1	1	1	1	1	+	1	1	·	1	1	1	+	+	·	+
<i>Rubus fruticosus</i> L.	·	·	1	·	1	1	1	1	1	1	1	+	1	·	+	·
<i>Avenella flexuosa</i> (L.) Drejer	1	1	1	1	·	·	·	·	1	1	·	1	+	+	+	·
<i>Sarothamnus scoparius</i> (L.) Link	·	·	+	1	·	1	1	1	1	1	1	1	1	1	+	·
D.s. O. <i>Quercetalia roboris</i> R.Tx. 1931																
D.s. Cl. <i>Quercetea robori-petraeae</i> Br.-Bl. ex R.Tx. 1943																
<i>Hieracium laevigatum</i> Willd.	+	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	·	+	·
<i>Hieracium umbellatum</i> L.	+	+	·	+	+	+	·	1	+	+	+	+	·	·	·	·
<i>Quercus robur</i> L.	1	1	1	1	1	1	1	1	+	1	+	+	+	+	+	+
Інші види:																
<i>Frangula alnus</i> Mill.	·	+	+	·	+	·	+	+	+	·	·	+	+	+	+	·
<i>Betula pendula</i> Roth	+	·	+	+	+	·	+	+	·	+	+	·	+	·	·	+

Продовження табл. 5

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	·	+	·	+	·	·	·	+	+	+	·	·	·	·	+	·
<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hill	+	+	+	·	+	+	·	+	·	+	+	+	·	·	·	·
<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Rubus saxatilis</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·
<i>Koeleria glauca</i> DC.	·	+	·	·	·	·	·	·	+	+	·	+	·	·	·	+
<i>Lysimachia vulgaris</i> L.	·	·	+	·	·	·	·	+	·	·	+	·	·	·	·	·
<i>Nardus stricta</i> L.	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	+	+	·	·
<i>Rubus caesius</i> L.	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	+	·	·	·	+
<i>Hypericum perforatum</i> L.	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·

Синтаксони: 1 – *Quercus robur*-*Pinetum* (W.Matuszkiewicz 1981) J.Matuszkiewicz 1988

Місцезнаходження описів: 1 – Чернігівська обл., м.Чернігів, РЛП Ялівщина; 2–3 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Макішин; 4–8 – Чернігівський р-н, між селами Товстоліс, Березанка; 9–10 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Полуботки; 11 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Деснянка, Халявин; 12–13 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Михайло-Коцюбинське; 14 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селищем Седнів і с. Макішин; 15–16 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Лозове, Чорнотичі.

Дата: 1–3 – 12.07.2009; 4–5 – 23.06.2019; 6–8 – 5.07.2019; 9–10 – 16.07.2011; 11 – 19.07.2014; 12–13 – 17.06.2015; 14 – 27.06.2019; 15–16 – 11.07.2020.

Автор описів: О. Яковенко

Таблиця 6

Фітоценотична характеристика угруповань союзу *Balloto nigrae-Robinion pseudoacaciae* Hadac et Sofron 1980

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Площа [m ²]	440	400	600	625	420	625	600	600	625	600	600	600	625	625	625	400	400	500	500	400	400	625	625	400	400	
Чагарниковий ярус [%]	25	20	30	30	30	35	10	10	15	20	15	25	20	20	20	25	20	30	30	30	35	10	15	20	20	
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85	85	85	85	85	95	75	70	90	90	90	
Синтаксони	1																									
D.s. Ass. <i>Elytrigio repentis-Robinetum</i> Smetana 2002																										
<i>Elytrigia repens</i> (L.) Nevski	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Galium aparine</i> L.	+	·	+	1	·	+	+	1	+	+	+	1	+	+	+	+	+	1	+	·	+	1	+	+	+	+
<i>Leonurus villosus</i> Desf.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
D.s. All. <i>Balloto nigrae-Robinion pseudoacaciae</i> Hadac et Sofron 1980																										
<i>Ballota nigra</i> L.	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Rubus caesius</i> L.	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	·	·	+	+	+	+	+
D.s. O. <i>Chelidonio-Robinetalia pseudoacaciae</i> Jurko ex Hadac et Sofron 1980																										
D.s. Cl. <i>Robinetea</i> Jurko ex Hadač et Sofron 1980																										
<i>Acer negundo</i> L.	·	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Anthriscus sylvestris</i> (L.) Hoffm.	+	+	+	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	·	·	+	+	+	+	+	+	+
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	·	+	+
<i>Lactuca serriola</i> L.	·	·	+	+	·	·	+	+	+	·	+	·	+	+	+	+	+	+	·	·	·	+	+	·	+	+
<i>Lapsana communis</i> L.	·	·	+	+	+	+	+	·	+	·	+	·	+	·	·	·	+	+	·	+	·	+	+	+	+	+
<i>Erigeron annuus</i> (L.) Desf.	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Sambucus nigra</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Інші види																										
<i>Artemisia scoparia</i> Waldst. & Kitam.	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·

Продовження табл. 6

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
<i>Berteroa incana</i> (L.) DC.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Chamaecytisus ruthenicus</i> (Fisch. ex Wol.) Klásk.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	+	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Centaurea phrygia</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Cichorium intybus</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.
<i>Dianthus fischeri</i> L.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Echium vulgare</i> L.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Equisetum pratense</i> Ehrh.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.
<i>Eryngium planum</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.
<i>Euphorbia stricta</i> L.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.
<i>Hieracium umbellatum</i> L.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Синтаксони: 1 – *Elytrigio repentis-Robiniatum* Smetana 2002

Місцезнаходження описів: 1–5 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Козляничі, Рудня; 6–8 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Кудрівка, Ляшківці; 9–10 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Клементинівка; 11–13 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Малинівка; 14–16 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Петрушин; 17–19 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Звеничів; 20–22 – Чернігівська обл., північні околиці м. Чернігів; 23–25 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Лашуки.

Дата: 1–5 – 17.07.2008; 6–8 – 20.06.2010; 9–10 – 13.07.2010; 11–13 – 18.07.2011; 14–16 – 29.06.2012; 17–19 – 12.07.2014; 20–22 – 15.07.2017; 23–25 – 16.06.2019.

Автор описів: О. Яковенко

Таблиця 7

Фітоценотична характеристика угруповань союзу *Chelidonio majoris-Robinion pseudoacaciae* Hadac et Sofron ex Vitkova in Chytry 2013

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Площа [m ²]	440	400	600	500	600	600	400	500	500	400	400	600	600	600	400	400	400	600	600	400	400	600	600	400	400
Чагарниковий ярус [%]	25	20	30	30	30	35	10	10	15	20	15	25	20	20	25	20	20	30	30	35	10	10	15	20	
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85	85	85	85	85	95	95	70	90	90	90
Синтаксони	1									2									3						
D.s. Ass. Galio aparines-Robiniatum Scepka 1982 prov																									
<i>Acer tataricum</i> L.	.	.	.	+	+	+	1	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viburnum lantana</i> L.	+	+	+	+	.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Caragana arborescens</i> Lam.	+	+	+	+	.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Cerasus vulgaris</i> Mill.	+	+	1	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Crataegus pseudokyrstostyla</i> Klokov	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Galium aparine</i> L.	+	1	+	+	+	1	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Strophostoma sparsiflora</i> Turcz.	+	+	+	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Geranium robertianum</i> L.	.	+	+	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Bromopsis inermis</i> (Leys.) Holub	.	+	+	+	+	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Carex praecox</i> Schreb.	+	+	+	+	+	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Carex digitata</i> L.	+	+	+	+	.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Carex muricata</i> Jungh.	+	+	+	+	+	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Ranunculus illyricus</i> L.	+	1	+	+	+	+	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Stellaria media</i> (L.) Vill.	+	1	+	1	+	+	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Allium oleraceum</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
D.s. Ass. Chelidonio-Robiniatum Jurko 1963																									
<i>Achillea millefolium</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	.	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.
<i>Atriplex patula</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	+	+	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.
<i>Chenopodium album</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	.	+	.	.	.	.	.	.
<i>Plantago major</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.
<i>Quercus robur</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.
<i>Acer campestre</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.
<i>Acer platanoides</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Carpinus betulus</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Corylus avellana</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Euonymus europaeus</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	.	+	+	.	+	+	.	.	.	.	.	.
<i>Euonymus verrucosus</i> Scop.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	.	+	+	+	.	+	.	.	.	.	.	.
<i>Adoxa moschatellina</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Продовження табл. 7

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Corydalis solida</i> (L.) Clairv.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Gagea lutea</i> Ker Gawl.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viola hirta</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Viola odorata</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Moehringia trinervia</i> [Clairv.]	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Asarum europaeum</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Pulmonaria obscura</i> Dumort.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Anemonoides ranunculoides</i> (L.) Holub	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Glechoma hirsuta</i> Waldst. & Kit.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	.	+	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Cystopteris fragilis</i> (L.) Bernh.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Poa nemoralis</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	1	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Milium effusum</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	.	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.
D.s. Ass. Sambuco nigrae-Robinetum Scepka 1982																										
<i>Acer negundo</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	1	+	1	
<i>Sambucus nigra</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	+	1	+	+	+	+	
<i>Urtica dioica</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	1	+	+	+	
D.s. All. Chelidonio majoris-Robinion pseudoacaciae Hadac et Sofron ex Vitkova in Chytry 2013																										
D.s. O. Chelidonio-Robinietalia pseudoacaciae Jurko ex Hadac et Sofron 1980																										
<i>Chelidonium majus</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	+	1	+	+	+	+	2	1	+	.	.	.	.	.	.	
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	.	+	+	.	.	+	+	.	+	+	+	+	+	+	.	+	+	+	+	+	+	.	.	+	+	
<i>Lactuca serriola</i> L.	+	+	+	+	+	.	+	+	+	+	+	+	.	+	+	+	.	+	.	.	+	.	+	.	+	
<i>Leonurus villosus</i> L.	+	+	.	+	+	+	+	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	+	+	+	.	
<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	1	1	2	+	1	1	2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
D.s. Cl. Robinetea Jurko ex Hadač et Sofron 1980																										
<i>Anthriscus sylvestris</i> (L.) Hoffm.	+	+	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
<i>Lapsana communis</i> L.	+	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	+	+	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	
<i>Erigeron annuus</i> (L.) Desf.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	.	+	+	+	+	+	+	+	

Продовження табл. 7

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Інші види																									
<i>Agrimonia pilosa</i> Ledeb.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.
<i>Artemisia scoparia</i> Waldst. & Kitam.	.	+	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.
<i>Berteroa incana</i> (L.) DC.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Chamaecytisus ruthenicus</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+
<i>Centaurea phrygia</i> L.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.
<i>Cichorium intybus</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.
<i>Echium vulgare</i> L.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	+	.	+	.	.	+	.	.
<i>Equisetum pratense</i> Ehrh.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Eryngium planum</i> L.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.
<i>Euphorbia stricta</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.
<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Hieracium umbellatum</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.
<i>Hypericum perforatum</i> L.	.	+	+	.	.	.	.	+	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Lavatera thuringiaca</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.
<i>Melilotus albus</i> Medik.	.	.	.	.	+	.	.	+	.	+	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Melilotus officinalis</i> Pall.	.	+	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Odontites vulgaris</i> Moench	+	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.
<i>Psammodiella muralis</i> L.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	+	.	.

Синтаксони: 1 – *Galio aparines-Robinetum* Scepka 1982; 2 – *Chelidonio-Robinetum* Jurko 1963; 3 – *Sambuco nigrae-Robinetum* Scepka 1982

Місцезнаходження описів: 1–3 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селищем Седнів і с. Макішин; 4–6 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Лозове, Чорнотичі; 7–9 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, околиці с. Кудрівка; 10–12 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці с. Петрушин; 13–15 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Тупичів, Великий Листвен; 16–18 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, околиці с. Городище; 19–20 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між селами Степанівка, Дягова; 21–22 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, околиці с. Покровське; 23–25 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селищем Седнів і с. Макішин.

Дата: 1–3 – 4.07.2009; 4–6 – 15.07.2009; 7–9 – 13.07.2010; 10–12 – 4.07.2008; 13–15 – 22.07.2012; 16–18 – 18.07.2015; 19–20 – 10.07.2012; 21–22 – 5.07.2018; 23–25 – 16.07.2021.

Автор описів: О. Яковенко

Таблиця 8

Фітоценотична характеристика угруповань союзу *Chelidonio-Acerion negundo* L. Ishbirdin et A. Ishbirdin 1989

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Площа [m ²]	400	600	500	600	600	400	500	500	400	400	600	600	600	400	400	400	600	600	400	400
Чагарниковий ярус [%]	25	20	30	30	30	35	10	10	15	20	15	25	20	20	20	25	20	30	30	30
Трав'яний ярус [%]	75	70	90	90	90	85	80	80	85	90	85	85	85	85	85	85	85	85	85	95
Синтаксони	1																			
D.s. Ass. <i>Chelidonio-Aceretum negundi</i> L. Ishbirdina et A. Ishbirdin 1989																				
<i>Acer negundo</i> L.	2	1	+	+	+	2	+	1	+	1	+	1	+	2	1	+	1	1	+	+
<i>Arctium tomentosum</i> Mill.	+	+	+	+	·	·	·	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+
<i>Chelidonium majus</i> L.	+	+	·	+	1	+	+	+	+	+	1	1	+	1	+	+	1	1	+	+
<i>Taraxacum officinale</i> F.H.Wigg.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
D.s. All. <i>Chelidonio-Acerion negundo</i> L. Ishbirdin et A. Ishbirdin 1989																				
<i>Chaerophyllum temulum</i> L.	+	+	·	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Lamium maculatum</i> L.	+	+	+	·	+	·	+	+	+	+	+	+	·	+	·	+	·	·	+	·
<i>Leonurus villosus</i> Desf.	+	+	·	+	·	+	+	·	+	+	·	+	+	+	+	·	+	+	·	+
<i>Myosotis sparsiflora</i> J.C.Mikan ex Pohl	+	+	+	+	+	·	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
D.s. O. <i>Chelidonio-Robinetalia pseudoacaciae</i> Jurko ex Hadac et Sofron 1980																				
D.s. Cl. <i>Robinetea</i> Jurko ex Hadač et Sofron 1980																				
<i>Anthriscus sylvestris</i> (L.) Hoffm.	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Lapsana communis</i> L.	+	+	+	·	+	·	+	+	·	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	+
<i>Erigeron annuus</i> (L.) Desf.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	·	+	+	+	+	+
Інші види																				
<i>Agrimonia pilosa</i> Ledeb.	+	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·
<i>Artemisia scoparia</i> Waldst. & Kitam.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·
<i>Berteroa incana</i> (L.) DC.	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·	·	·	·	·
<i>Chamaecytisus ruthenicus</i> L.	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	·	+	·	·

Продовження табл. 8

Номер опису	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
<i>Centaurea phrygia</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.
<i>Cichorium intybus</i> L.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	+	.	.	.	.	.	+	.
<i>Echium vulgare</i> L.	+	+	+	.	+	+	.	.	.	.	.	+	.	+	.	+	.	.	.	.	.
<i>Equisetum pratense</i> Ehrh.	+	.	+	+	+	+	.	.	.	+	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Eryngium planum</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Euphorbia stricta</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.
<i>Hieracium umbellatum</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Hypericum perforatum</i> L.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	+	+	+	+	+	.	.	.	.	.
<i>Lavatera thuringiaca</i> L.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Melilotus albus</i> Medik.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.
<i>Melilotus officinalis</i> Pall.	.	.	.	.	+	+	+	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.
<i>Odontites vulgaris</i> Moench	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Psammophiliella muralis</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Rubus caesius</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	+	.
<i>Salvia pratensis</i> L.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Senecio jacobaea</i> L.	.	.	.	.	.	.	+	.	.	.	.	+	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Thalictrum aquilegifolium</i> L.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Синтаксони: 1 – *Chelidonio-Aceretum negundi* L. Jshbirdina et A. Jshbirdin 1989

Місцезнаходження описів: 1–4 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Куликівка, Макішин; 5–6 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, околиці селища Березна; 7–9 – Чернігівський р-н, Корюківський р-н між с. Волосківці і м. Мена; 10–11 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, околиці с. Покровське; 12–13 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, між с. Данилівка і м. Мена; 14–15 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, між селами Роїще, Великі Осняки; 16–17 – Чернігівська обл., Корюківський р-н, околиці с. Лави; 18 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, поблизу с. Селянська Слобода; 19–20 – Чернігівська обл., Чернігівський р-н, с. Рудка.

Дата: 1–4 – 7.07.2008; 5–6 – 26.06.2009; 7–9 – 8.07.2010; 10–11 – 12.07.2012; 12–13 – 19.07.2014; 14–15 – 17.07.2016; 16–17 – 16.07.2017; 18 – 16.07.2018; 19–20 – 16.07.2021.

Автор описів: О. Яковенко

References

- Andrienko, T.L. (ed.) (2006). *Phytodiversity of Ukrainian Polesie and its conservation*. Phytosociocenter. (in Ukrainian)
Фіторізноманіття Українського Полісся та його охорона / Під ред. Т.Л. Андриєнко. Київ: Фітосоціоцентр, 2006. 316 с.
- Andrienko, T. L. (Ed.). (2013). *Biological and landscape diversity of the Left Bank Polesie nature reserve forest territories within the Chernihiv region*. Golden Gate. (in Ukrainian)
Біологічне та ландшафтне різноманіття лісових територій ПЗФ Лівобережного Полісся в межах Чернігівської області / під заг. ред. Т.Л. Андриєнко. Чернігів: Золоті ворота, 2013. 214 с.
- Hlibko, M. I. (1955). Soils of Polesie URSR. *Essays about nature and agriculture of Ukrainian Polesie*, 213–258. (in Ukrainian)
Глібко М. І. Грунти Полісся УРСР. *Нариси про природу і сільське господарство Українського Полісся*. Київ, 1955. С. 213–258.
- Lukash, O. V. (1997). The forest vegetation of the Desna – Oster interfluves. *Ukrainian Botanical Journal*, 54(6), 564–568. (in Ukrainian)
Лукаш О.В. Лісова рослинність межиріччя Десна – Остер. *Укр. ботан. журн.* 1997. 54, №6. С. 564–568.
- Lukash, O. V. (2008) *The flora of the Eastern Polesie vascular plants: the history of the study, conspectus*. Phytosociocenter. (in Ukrainian)
Лукаш О.В. Флора судинних рослин Східного Полісся: історія дослідження, конспект. Київ: Фітосоціоцентр, 2008. 436 с.
- Lukash, O., & Merkulov, Yu. (2023). The spruce forests of the Eastern Polesie Dnieper part under a changing climate. *Biota, Human, Technology*, 2, 8–20 (in Ukrainian)
Лукаш О., Меркулов Ю. Ялиники придніпровської частини Східного Полісся в умовах зміни клімату. *Biota, Human, Technology*. 2023. №2. С. 8–20
- Lukash, O., Yakovenko, O., & Miroshnyk, I. (2018). The mechanical degradation of the land surface and the present state of the loess «islands» plant cover of Chernihiv Polesie (Ukraine). *Ecological Questions*, 29(4), 23-34. <https://doi.org/10.12775/EQ.2018.026>
- Lukash, O., Miroshnyk, I., Yakovenko, O., & Strilets, S. (2019). The vegetation of the cretaceous outcrops of Novhorod-Siverskyi Polesie loess «islands» (Ukraine) and the new locality of *Gentiana cruciata* L. *Ecological Questions*, 30(1), 21–33. <https://doi.org/10.12775/EQ.2019.005>
- Matuszkiewicz, W. (2019). *Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski [Guide to the determination of Polish plant communities]*. Wydawnictwo Naukowe PWN
- Mucina, L., Bültmann, H., Dierßen, K., Theurillat, J.-P., Raus, T., Čarni, A., Šumberová, K., Willner, W., Dengler, J., García, R. G., Chytrý, M., Hájek, M., Di Pietro, R., Iakushenko, D., Pallas, J., Daniëls, F. J. A., Bergmeier, E., Guerra, A. S., Ermakov, N., Valachovič, M., Schaminée, J. H. J., Lysenko, T., Didukh, Y. P., Pignatti, S., Rodwell, J. S., Capelo, J., Weber, H. E., Solomeshch, A., Dimopoulos, P., Aguiar, C., Hennekens, S. M., & Tichý, L. (2016). Vegetation of Europe: hierarchical floristic classification system of vascular plant, bryophyte, lichen, and algal communities. *Applied Vegetation Science*, 19(S1), 3–264. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/avsc.12257>
- The forest vegetation. (n.d.). Ukrainian geobotanical website. Retrieved September 04, 2023, from <https://geobot.org.ua/syntaxonomy/633/> (in Ukrainian)
Лісова рослинність. *Український геоботанічний сайт*. URL: <https://geobot.org.ua/syntaxonomy/633/> (дата звернення: 04.09.2023).

WFO (2023). Plant List. In *World Flora Online. Version 2023.06*. Retrieved September 14, 2023, from <https://wfo.plantlist.org/plant-list/>

Yakovenko, O. (2023). Geoinformational analysis of the Chernihiv Polesie loess «islands» forest vegetation changes. *Biota, Human, Technology, 2*, 31–40 (in Ukrainian)

Яковенко О. Геоінформаційний аналіз змін лісової рослинності лесових «островів» Чернігівського Полісся. *Biota, Human, Technology. 2023. № 2. С. 31–40*

Received: 07.12.2023. Accepted: 26.12.2023. Published: 19.01.2024.

Ви можете цитувати цю статтю так:

Яковенко О. Лісова рослинність лесових «островів» Чернігівського Полісся. *Biota, Human, Technology. 2023. №3. С. 34–59*

Cite this article in APA style as:

Yakovenko, O. (2023). The forest vegetation of the Chernihiv Polesie loess «islands». *Biota, Human, Technology, 3*, 34–59 (in Ukrainian)

Information about the author:

Yakovenko O. [*in Ukrainian: Яковенко О.*], Teacher, email: ajakov2@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1417-6042 ResearcherID: AAF-7401-2021 Scopus–AuthorID: 57205261327

Department of Ecology, Geography and Nature Management, T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»

53 Hetmana Polubotka Street, Chernihiv, 14013, Ukraine